

Stadsvandring

Sjöfartsstaden Mariehamn är lätt att upptäcka till fots eller med cykel. Det är bara en tio minuters promenad mellan västra och östra hamnen. Här är några av de många sevärdheterna och platserna du kan besöka under din vistelse i staden.

1. Ålands sjöfartsmuseum och Pommern

Ålands sjöfartsmuseum erbjuder interaktiva utställningar där spännande berättelser och fantastiska föremål berättar om den åländska sjöfarten på ett helt nytt sätt. Våren 2016 utsågs sjöfartsmuseet till Årets Museum i Finland. Museet erbjuder även besöksupplevelser på segelfartyget Pommern, det enda fyrmastade fraktsegelfartyget i världen som är bevarat i ursprungligt skick.

2. Segelpaviljongen och Badhusparken

Runt 1900-talets början var Mariehamn en populär badort. I Badhusparken (även kallad Engelska parken) fanns ett storslaget kurhotell. Den kulturhistoriskt värdefulla paviljongen nere vid ÅSS Marina finns ännu kvar från den tiden.

3. Badhusberget

Följ kärleksstigen från Badhusparken upp längs Badhusberget för att nå stadens bästa utsiktsplats. Här får du en magnifik vy över hela Mariehamn och Ålands hav.

4. Esplanaden

Lindallén Esplanaden går från färjhamnen i väster till småbåts- hamnen i öster, med dubbla trädrader och ett promenad- stråk i mitten. Den lövtäta esplanaden härstammar från Chiewitz anrika stadsplan som ritades 1859.

5. St. Görans kyrka

Kyrkan som byggdes 1927 är donerad av redarparet August och Johanna Troberg. Den är en av många byggnader i staden som är ritade av arkitekten Lars Sonck, på den tiden en av Finlands främsta arkitekter.

6. Gustaf Eriksons villa

Sjökapten Gustaf Erikson, den störste av alla åländska redare före 1940, förvärvade totalt 63 fartyg under sin livstid. Trädgården till hans anrika villa är öppen för besökare.

7. Mariehamns museet

Vandra bland museets unika miniatyrmodeller (skala 1:100) som åskådliggör bebyggelsen i staden på 1920-talet. Sommartid är museet öppet varje dag. Gratis inträde.

8. Självstyrelsegården

Självstyrelsegården från 1978 inrymmer Ålands parlament (Ålands lagting) och Ålands landskapsregering.

9. Torggatan

Runt gågatan Torggatan i centrala Mariehamn ligger de flesta av stadens butiker samt flera restauranger och caféer.

10. Sjökvarteret

Sjökvarteret är ett traditionellt åländskt sjöviste med båthus, båtbyggeri, smide och lokalt hantverk. Här finns även ett båtbyggarmuseum, marinmotormuseum och en restaurang.

11. Lilla Holmen

Den barnvänliga badstranden Lilla holmen är endast ett stenkast från centrum. Härifrån kan du också följa en naturstig söderut genom naturområdet Tullarns äng.

12. Ålands kulturhistoriska museum och Ålands konstmuseum

Ålands kulturhistoriska museum berättar om 7500 år av ö-samhällets historia och delar utrymmen med Ålands konstmuseum.

13. Stadshuset

Mariehamns stadshus ritades av arkitekt Lars Sonck och stod klart 1939. Byggnaden huserade bland annat stadens förvaltning, polis, domstol och självstyrelsens myndigheter. Nu är stadshuset arbetsplats för en del av stadens förvaltning.

14. Södragatan

Lummiga Södragatan, mellan stadshuset och högskolans hus för sjöfartsutbildning, är en av de äldsta gatorna i Mariehamn. Sekelskiftesvillorna i trä är ritade av Hilda Hongell.

15. Ålands sjöfartsläroverk

En navigationskola startades i Mariehamn 1868. Skolan växte och år 1939 togs en ny byggnad i bruk. Än idag utbildas sjömän här, vid Högskolan på Åland. Sjökaptenutbildningen följer internationella bestämmelser.

16. Västerhamn

Staden var åren 1920-1940 hemmahamn för världens då största flotta av segelfartyg. Under sent 1880-tal började ångbåtar trafikera rutten Åbo-Mariehamn-Stockholm. Idag är Mariehamns hamn, med ungefär 15 anlöp per dag, en knutpunkt mellan Finland, Sverige och Estland. För en sjö- nära upplevelse, följ naturstigen söderut från färjterminalen.

17. Sjöfartspromenaden

Mellan västra hamnen och torget finns informationsskyltar med berättelser om stadens sjöfartshistoria.

Kort om Åland och Mariehamn

Ålands enda stad Mariehamn är en metropol i miniatyr med all tänkbar service både besökare och invånare kan behöva.

På bara några minuters promenad (900 m) från västra hamnen finns den lilla mysiga stadskärnan, som erbjuder shopping, restauranger, sandstränder och fina sevärdheter. Mariehamn är lätt att ta sig runt i och vänliga ortsbor hjälper dig gärna med tips och vägvisning.

Passa på att hitta det lilla extra och annorlunda i någon av de 70 unika, mindre butikerna. Här finns både lokala design- och hantverksprodukter blandat med olika kända märken. Efter shoppingen kan du slå dig ner på någon av stadens 20 restauranger och caféer för att njuta av god mat och dryck. Välj mellan traditionella åländska rätter, delikatesser skapade av lokala råvaror eller något från det internationella köket.

Fakta om Mariehamn

Grundat: 1861 när Finland hörde till Ryssland
Yta: 11.6 km² (inkl. vatten är ytan 21.6 km²)
Befolkning: drygt 11 500
Registrerade företag: drygt 1 000

Kuriosa: Mariehamn är den första kommunen i Finland som blev certifierad enligt den internationella standarden ISO 14001. Certifieringen är ett kvitto på förvaltningens fortgående arbete för god livsmiljö och hållbar utveckling.

Åland i korthet

Regeringsform: Självstyrt demilitariserat landskap i Finland sedan 1921
Språk: Svenska
EU-medlem: Sedan 1995 (utanför EU-skatteunionen)
Symboler: Egen flagga sedan 1954 och egna frimärken sedan 1984 samt egna registrerings skyltar för fordon
Toppdomän: .ax
Öar: 6 700
Befolkning: drygt 29 000
Kommuner: 16
Valuta: Euro
Vanligaste efternamnet: Karlsson

Kuriosa: Världens äldsta champagne hittades i ett vrak i Ålands yttre skärgård år 2010.

Välkommen Tervetuloa

60°05'50" N
19°56'05" E

Kaupunkikierrros

Maarianhaminan merenkulkukaupunkiin on helppo tutustua kävelen tai pyöräillen. Länsisatamasta kävelee Itäsatamaan vain kymmenessä minuutissa. Seuraavassa esimerkkejä Maarianhaminan monista nähtävyyksistä ja vierailukohteista.

1. Ahvenanmaan merenkulkumuseo ja s/v Pommern

Museon interaktiivisissa näyttelyissä voi tutustua Ahvenanmaan ylvääseen merenkulkuhistoriaan. Museo valittiin Suomessa Vuoden museoksi 2016. Upeita vierailuelämyksiä tarjoaa myös purjealus Pommern, joka on maailman ainoa alkuperäisasussaan säilytetty nelimastoparkki.

2. ÅSS:n vierassatama ja Badhusparkenin puisto

Puistossa toimi 1900-luvun alkupuolella kylpylä, josta on jäljellä sauna, lääkärihuvi ja alhaalla rannassa ÅSS:n purjehdusseuran satamaravintolana toimiva paviljonki.

3. Badhusbergetin näköalapaikka

Badhusparkenin puistosta johtaa polku ylös Badhusbergetin kukkulalle, josta voi ihailla kaupungin yli länteen Ahvenanmerelle avautuvia maisemia.

4. Esplanadi

Esplanadi kulkee Länsisatamasta Itäsataman pienvene-satamaan. Puistokuja, jonka varrella on lehmuspuita neljässä rivissä, on peräisin arkkitehti Chiewitzin suunnittelemasta kaupungin ensimmäisestä asemakaavasta vuodelta 1959.

5. Sankt Göranin kirkko

Laivanvarustajapariskunta August ja Johanna Troberg lahjoitti kaupungille vuonna 1927 valmistuneen kirkon, jonka suunnitelti aikansa kuuluisimpiin arkkitehteihin kuulunut Lars Sonck.

6. Gustaf Eriksonin huvila

Kapteeni Erikson oli suurin ahvenanmaalaisista laivanvarustajista ennen 1940 ja omisti elinaikanaan kaikkiaan 63 alusta. Eriksonin huvilan perinteikäs puutarha on avoinna vieraille.

7. Maarianhaminan pienoismalli

Museossa voi tutustua Maarianhaminaa 1920- ja 1930-luvulla esittävään pienoismalliin (mittakaava 1:100). Avoinna kesäisin joka päivä. Vapaa pääsy.

8. Itsehallintotalo

Ahvenanmaan itsehallintotalossa on tilat Ahvenanmaan maakuntapäiville ja maakuntahallituksen virastoille.

9. Torggatanin kauppakatu

Suurin osa Maarianhaminan kaupoista, ravintoloista ja kahviloista sijaitsee Torggatanin kävelykadun läheisyydessä.

10. Merikortteli

Paikallisten käsityötuotteiden myymälä, sepän paja, hopeaseppien ateljeita, ravintola ja perinneveneiden vierassatama. Puulaivanrakennusmuseumo ja vanhojen merimoottoreiden näyttely.

11. Lilla Holmenin uimaranta

Uimaranta sijaitsee kivenheiton päässä kaupungin keskustasta. Pikkusaarelta voi seurata eteläiseen Maarianhaminaan johtavaa kävelypolkua.

12. Ahvenanmaan kulttuurihistoriallinen museo ja Ahvenanmaan taidemuseo

Kaksi Ahvenanmaan maakunnan museota saman katon alla, Maarianhaminan kaupungintalon puiston vieressä.

13. Kaupungintalo

Vuonna 1939 valmistuneen Maarianhaminan kaupungintalon on suunnitellut arkkitehti Lars Sonck. Talossa toimi aikoinaan kaupungin hallinto, poliisi, tuomioistuin ja itsehallintovirastot ym. Nykyisin kaupungintalossa on vain osa kaupungin virastoista.

14. Södragatanin katu

Kaupungin vanhimpiin kuuluvan vehreän Södragatanin varrella voi ihailla 1800-luvun lopun puutaloja, joista monet ovat arkkitehti Hilda Hongellin käsialaa. Södragatan johtaa kaupungintalon ja merenkulkuopiston välillä.

15. Merenkulkuopisto

Merenkulkualan opetus aloitettiin Maarianhaminassa 1868 ja nykyinen rakennus valmistui 1939. Nykyisin merenkulkualan korkeakouluopetusta annetaan kansainvälisten standardien ja pätevyysvaatimuksien mukaan.

16. Västrahamnin satama

Länsisatama oli aikoinaan 1920–1940-luvulla maailman suurimman purjelaivaston kotisatama, josta syvämerenpurjehtijat tekivät matkoja kaikkialle maailmaan. Matkustajahöyrylaivat alkoivat liikennöidä ja yleistyä 1880-luvun loppua kohti reitillä Turku-Maarianhamina-Tukholma. Nykyisin Länsisatamaan saapuu päivittäin yhteensä noin 15 laivavuoroa manner-Suomesta, Ruotsista ja Virossa. Länsisataman terminaalin luota alkaa kaupungin eteläosaan johtava kaunis kävelyreitti.

17. Merenkulkukävely

Länsisatamasta voi seurata viitoitettua reittiä kaupungin torille. Reitin varren opastauluissa kerrotaan Maarianhaminan merenkulkuhistoriasta.

Maarianhamina ja Ahvenanmaa

Ahvenanmaan ainoa kaupunki Maarianhamina tarjoaa monipuolisia palveluja niin paikallisille kuin vieraille.

Viihtyisän pikkukaupungin keskusta on lyhyen kävelymatkan päässä kaupungin lauttasatamasta. Kaupunki tarjoaa shoppailua, ravintoloita, uimarantoja ja hienoja nähtävyyksiä. Kaupungissa on helppo liikkua ja ystävälliset kaupunkilaiset auttavat mielellään vieraitaan.

Löydä omat suosikkisi yli 70 kaupasta, joiden runsaista ja mielenkiintoisista valikoimista löytyy paljon paikallisia ja pohjoismaisia merkkituotteita. Shoppailun lomassa voi nauttia yli 20 ravintolan ja kahvilan antimista, joissa yhdistyvät sekä paikalliset että kansainväliset vaikutteet.

Maarianhamina lyhyesti

Perustamisvuosi: 1861, jolloin Suomen suuriruhtinaskunta oli osa Venäjän keisarikuntaa
Pinta-ala: maata 11,6 km², merta 21,6 km²
Asukasluku: noin 11 500
Yrityksiä: noin 1000

Muuta: Maarianhaminan kaupunki sai kansainvälisen sertifi-kaatin ISO14001 ensimmäisenä kaupunkina Suomessa. Sertifikaatti on tunnustus kaupungin jatkuvasta vastuullisesta työstä hyvän elinympäristön ja kestäväen kehityksen hyväksi.

Ahvenanmaa lyhyesti

Hallintomuoto: Itsehallittu ja demilitarisoitu maakunta Suomessa vuodesta 1921
Kieli: Ruotsi
EU-jäsenyys: Vuodesta 1995 (EU:n veroalueen ulkopuolella)
Symbolit: Oma lippu vuodesta 1954, omat postimerkit vuodesta 1984 ja omat ajoneuvojen rekisterikilvet
Ylätason verkkotunnus: .ax
Saaria: 6 700
Asukasluku: noin 29 000
Kuntia: 16
Valuutta: Euro
Yleisin sukunimi: Karlsson

Muuta: Maailman vanhin samppanja löytyi laivahyllystä Ahvenanmaan ulkosaaristosta vuonna 2010.

Färjeterminal Lauttaterminaali	Utegyym Ulkokuntosali
Offentliga toaletter Yleiset vessat	Lekplats Leikkipaikka
Badstrand Uimaranta	Hundrastgård Koirapuisto
Postkontor Posti	Gågata Kävelykatu
Bankautomat Pankkiautomaatti	Sjöfartspromenad Merenkulkukävely
Apotek Apteekki	Naturstig Luontopoli